

Rôzne významy pojmu svet

Lebo tak miloval Boh svet, že svojho jednorodeného Syna dal,

aby nikto, kto verí v neho, ne zahynul, ale mal večný život.

Lebo neposlal Boh na svet svojho Syna,

aby súdil svet, ale aby bol svet spasený skrze neho.

Ján 3:16-17

Nemilujte sveta ani vecí, ktoré sú na svete.

Keď niekto miluje svet, nie je v ňom lásky Otcovej.

1. Ján 2:15

Úvod

Keď porovnáme predchádzajúce verše Písma, nemôžeme si nevšimnúť, že slovo svet má v nich odlišný, priam protirečivý zmysel a obsah. V tomto článku sa budeme zamýšľať nad rôznym významom tohto slova. Úvahy o pojme svet, ako sa toto slovo vyskytuje v starozákonných a novozákonných písmach, začneme pohľadom do histórie, teda najprv svetským (materialistickým, pohanským) pohľadom na svet. Potom sa budeme venovať biblickému pohľadu na svet. Úvaha je spracovaná aj s použitím zdrojov uvedených za článkom.

Svetský pohľad na svet

V gréckom jazyku sa na pomenovanie všetkého toho, čo je zrakovo vnímateľné, a na označenie všetkého jestvujúceho, všetkého bytia (súcna), sformoval pojem kozmos. V pôvodnom význame tohto gréckeho slova je zachytené, že ide o usporiadanosť, poriadok, krásu a pritom všetko existujúce tvorí jeden kompaktný celok. V takomto zmysle sa chápe kozmos (všetko, čo existuje) asi od 6. stor. pred Kr. v dielach tzv. prírodných filozofov, ktorým sa kozmos/svet (všetko existujúce) javil ako usporiadaný, jednotný a harmonický. Zdôrazňovali jeho zákonitosť, poriadok a jeho bytostné zjednotenie s ľudstvom. Človek je súčasťou kozmu. Podobne je to aj s božstvom u Grékov — grécki bohovia obývajú ten istý kozmos (svet) ako ľudia. Slová kozmos a svet v článku používame zameniteľne ako synonymá.

Podľa gréckeho mysliteľa Platóna (*428 – †347 pred Kr.) je svet jeden celok zeme a neba, bohov a ľudí. Je to svet vnímateľný zmyslovo — je to svet, v ktorom žijeme. A zároveň je svet obrazom toho, čo je postihnuteľné len vnútorným pohľadom mysli (tzv. svet ideí). Aj u neho ide o spolupatričnosť (spolunáležitosť) boha (božstva) a sveta.

U Grékov sa neobjavila myšlienka nadradenosti boha nad svetom ani myšlienka vlastného

(pôvodného) stvorenia sveta (kozmu). Grécki myslitelia síce hovorili o „stvení“ sveta božským zhotoviteľom, ale v ich predstavách išlo iba o usporiadanie existujúceho súcna (pralátky, hmoty) – teda preusporiadanie už existujúceho materiálu a nie stvorenie zvrchovaným príkazom božstva, jeho slovom. Celé grécke myslenie zastávalo postoj, že svet je večný.

Nedá sa prehliadnuť, že táto grécka, pohanská predstava o svete – večne existujúca pralátka a jej preusporiadanie do súčasnej podoby, je súčasťou v dnešnej dobe prevládajúceho materialistického svetonázoru (materializmu), podľa ktorého hmota existuje večne a existujúce štruktúry a formy nášho sveta vznikli z nej „preusporiadaním“ cestou evolúcie v dôsledku jej schopnosti sa samoorganizovať. E-a) Rozdiel je len v tom, že zatiaľ čo v pôvodnej gréckej predstave preusporiadanie spôsobilo božstvo, v tej modernej to spôsobila hmota sama.

V našom jazyku sa popri pojme kozmos používa aj pojem vesmír. Pojem vesmír v najširšom zmysle (najmä vo filozofii) znamená súhrn materiálnych javov, ktoré existujú v čase a priestore. Teda v najširšom zmysle sa používa ako synonymum slova kozmos. Slovo vesmír sa však skôr používa v užšom význame než slovo kozmos. Označuje tú časť kozmu, ktorá je dostupná skúmaniu astronomickými prostriedkami. Inak povedané, je to súbor všetkých kozmických telies a polí v časopriestore, ktoré sú priamo alebo nepriamo vo vzájomnej fyzickej interakcii a ktoré astronómia a kozmológia dokáže obsiahnuť experimentálno-pozorovacou praxou a teóriou.

Biblický pohľad na svet

Svet v Starom zákone

Starozákonní pisatelia svet opisujú cez pojmy nebo a zem (1. Mojžišova 1:1, 2:4, 14:19, 22; 5. Mojžišova 30:19; Žalm 50:4; Izaiáš 1:2; Jeremiáš 23:34) alebo okruh zeme, či okruh sveta (Žalm 50:12, 93:1; Jeremiáš 10:12; Náhum 1:5). Pojem svet teda znamená celú stvorenú sféru existencie a bytia vrátane stvorených bytostí, ktoré ju obývajú. Pojmy nebo a zem sa väčšinou vyskytujú vo výrokoch, že nebo a zem stvoril (učinil) Hospodin, ktorý sám nie je zahrnutý do tohto stvoreného celku. Jeho bytie je mimo ním stvoreného sveta. Predstavu sveta, ktorý by bol jedným jednoliatym celkom všetkého bytia (súcna) zahrňujúcim v sebe i Boha – ako to učí grécka filozofia –, písmá Starého zákona nepoznajú. Je to dôsledok starozákonnej zvesti o úplnej a zvrchovanej nadradenosti večného (nestvoreného, nezapríčineného, samoexistujúceho) Stvoriteľa nad jeho stvorenstvom (nad svetom), ktorá je v plnosti prijímaná aj v písmach Nového zákona. Pojem svet je teda zameniteľný (synonymický) s pojmom nebesia (nebo) a zem, pričom oba označujú celú Bohom stvorenú sféru bytia.

Svet v Novom zákone

Nový zákon tvoria spisy napísané v gréčtine. Výraz kozmos je v nich použitý vo viacerých významoch. V našich prekladoch Nového zákona sa grécke slovo kozmos obvykle prekladá slovom svet (Matúš 13:22-49, 24:3; 28:20; Rímskym 12:2; 1. Korinským 1:20, 2:6, 3:18; 2. Korinským 4:4). Nie je to však pravidlo. Okrem slova svet sa kozmos prekladá aj inými pojmami alebo výrazmi, napr. pojmom vek (1. Korinským 10:11; 1. Timotejovi 6:17, Židom 11:3).1)

Svet ako obývaná zem či obyvatelia zeme (ľudstvo)

V Novom zákone výraz svet môže nadobúdať aj význam „obývaná zem“ (Matúš 24:14) alebo „obyvatelia zeme“ (Lukáš 2:1 – rozkaz „popísať celý svet“ znamená sčítanie ľudu krajiny/ríše; Skutky 17:6, 31; Zjavenie 3:10, 12:9). Svet (zem) je prostredie, do ktorého sa človek rodí a v ktorom žije až do svojej smrti. Svet je ako pozemské javisko ľudského života.

Pretože najdôležitejšiu súčasť sveta tvorí ľudstvo, označuje toto slovo často iba ľudské bytosti, ľudstvo, a vystupuje ako synonymum výrazu obývaná zem, obydlie ľudí. Do tohto „sveta“ sa človek rodí a žije v ňom až do svojej smrti.

Na svet vo význame ľudstvo či obydlie ľudí poukazujú výrazy, ktoré hovoria o „príchode do

sveta“, o „bytí vo svete“, „človek sa rodí do sveta“ alebo že „na svet nič neprináša“, a označenie smrti ako „odchodu zo sveta“. V takýchto výrazoch je slovo svet zamlčaným označením javiska, na ktorom sa odohráva ľudský život. V Rímskym 1:8 sa hovorí o rozhlásení viery po celom svete (Matúš 26:13; Marek 14:9, 16:15). Apoštol Peter hovorí o bratstve po celom svete (1. Petrov 5:9). Takto môžeme chápať význam slova svet, keď sa hovorí o kráľovstvách sveta (Matúš 4:8) alebo národoch sveta (Lukáš 12:30), výraz dedič sveta (Rímskym 4:13), zmienku o rozličných zvukoch na svete (1. Korinským 14:10) alebo o našom obcovaní na svete (2. Korinským 1:12; Židom 13:5; 1. Petrov 3:16; 2. Petrov 3:11).

Svet ako Božie dielo

Aj Nový zákon často hovorí o stvorení sveta (Rímskym 1:20), učinení sveta (Skutky 17:24) a predovšetkým o ustanovení alebo založení sveta (Matúš 25:34; Lukáš 11:50; Ján 17:24; Zjavenie 13:8). Novozákonní pisatelia v súlade so starozákonnými zhodne píše, že svet nie je večný, ale mal svoj počiatok – sú to výroky typu „od ustanovenia/založenia sveta“.

Svet pred pádom

Svet je Božím dielom, Božím stvorením. Svet (nebo a zem) je pri stvorení a pred pádom dobrý a dokonalý, neporušený, bez hriechu, bez existencie smrti. Vláda nad zemou je Bohom zverená človeku, Adamovi.

Svet po páde

V nebesiach došlo k pádu archanjela (satana), ktorý strhol do pádu aj tretinu anjelov. Odvtedy je stvorená sféra nebies porušená. Na zemi došlo k pádu Adama. Od jeho pádu je celá sféra sveta, nad ktorou mal vládu (zem), porušená. Vládu nad zemou Adam stratil a dostal ju satan (Lukáš 4:6). Od pádu je celý svet pod Božím súdom, pod Božou kľatbou. Nielen ľudia ako Adamovi potomkovia, ale aj zvieracia a rastlinná ríša, a aj samotná zem. Celý svet je porušený. Pre pád a porušenie sveta bude mať tento stvorený svet svoj koniec, bude odsúdený a zanikne: „Ale príde deň Pánov ako zlodej v noci, v ktorý pominú nebesia s rachotom, a živly, rozpálené ohňom, sa rozplynú, a zem i diela, ktoré sú na nej, zhoria“ (2. Petrov 3:10). Svet je od pádu do hriechu pominuteľný (pozri 1. Jánov 2:17).

Svet bol Bohom stvorený ako veľmi dobrý (1. Mojžišova 1:31). Pádom človeka, ktorému bola zverená vláda nad svetom, sa však všetko pokazilo (Rímskym 5:12). Do sveta vošli smrť a hriech, ktoré všetko zasiahli a zničili. Každý človek sa rodí porušený hriechom. Boh pre pád Adama zem preklial a takto sa celé tvorstvo, ktoré bolo pôvodne dobrým, stalo porušeným.

Vykúpený (nový) svet

Nielen ľudia, ale celý svet (nebesia i zem) potrebuje vykúpenie, vykúpenie z porušenia, vykúpenie v Ježišu Kristovi, pretože pádom sa dostal pod Božie odsúdenie a je presiaknutý porušením. Nové nebo a nová zem, ako novo-stvorený svet, je výsledkom Kristovej uzmierujúcej, vykupiteľskej obete (Kolosenským 1:20).²⁾

Svet ako nepriateľská sféra hriechu a porušenia

Novozmluvné texty používajú výraz svet aj v zmysle padlého porušeného prostredia, ktoré je presiaknuté telesnosťou a hriechom a predstavuje pre Božie deti nepriateľskú sféru, ako aj zvod a pokušenie. V tomto zmysle pojem „svet“ môže označovať aj telesných hriešnych nespasených ľudí (Ján 15:19): „Keby ste boli zo sveta, svet by mal rád svoje vlastné, ale preto, že nie ste zo sveta, ale že som si ja vás vyvolil zo sveta, preto vás svet nenávidí.“ Svet je prostredie, ktoré je nepriateľské voči Bohu i voči jeho deťom (1. Ján 2:15-16): „Nemilujte sveta ani vecí, ktoré sú na svete. Keď niekto miluje svet, nie je v ňom lásky Otcovej. Lebo nič z toho, čo je na svete – žiadosť tela, žiadosť očí a chlúbná pýcha života, nie je z Otca, ale je zo sveta.“ Padlý svet je pre Božie deti nepriateľskou sférou, v Kristovi však Božie deti nad svetom víťazia, pretože Kristus svet premohol a ony sú v ňom (Ján 16:33): „Na svete budete mať súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet.“ „Lebo všetko, čo sa narodilo z Boha, víťazí nad svetom, a toto je to víťazstvo, ktoré zvíťazilo nad svetom – naša viera. Kto iný je tým, kto víťazí nad svetom ako ten, kto verí, že Ježiš je Syn Boží?“ (1. Ján 5:4-5).

Svet je priestor, miesto prejavu ľudského vzťahu k Bohu. O svete Písmo vypovedá, že leží vo zlom (1. Jánov 5:19), nenávidí Boha a Božie deti (Ján 15:18). Je protikladom všetkého, čo pochádza z vôle, pravdy a múdrosti Božej (1. Korinským 1:20-21, 27, 3:19). Pojem svet označuje aj nespasených ľudí (Ján 14:17): „... toho Ducha pravdy, ktorého svet nemôže prijať, pretože ho nevidí ani ho nezná. Ale vy ho znáte, pretože prebýva u vás a bude vo vás.“

Svet nespoznal a neprijal toho, skrze ktorého bol svet stvorený – „Na svete bol, a svet povstal skrze neho, a svet ho nepoznal!“ (Ján 1:10). V tomto verši nejde o svet ako prírodu, ale v podstate ide o svet ľudských bytostí, o človeka v jeho konaní a vzťahu k Bohu. Je to človek, ktorý je Bohu neposlušný, Boha nepoznajúci. Je to človek spoliehajúci sa na seba, hriechom zbavený svetla pravdy a života a ponorený do tmy hriechu a smrti (Ján 1:5,9-11; Rímskym 5:12).

Svet ako padlé ľudstvo

Pojem svet je použitý aj vo význame ľudstvo odpadnuté od Boha (1. Korinským 1:27-29; Židom 11:38). Keď sa v Písme hovorí o hriešnosti sveta, čím sa myslí hriešnosť ľudstva, je tým povedané, že nejde o nejaký náhodný poklesok, ale ide o falošnú orientáciu ľudstva a jednotlivca. Človek sa sám svojou neposlušnosťou Bohu odovzdáva do moci zla. Svet, to je ľudstvo vo svojej hriešnej, Bohu (a Božiemu ľudu) odporujúcej jednote (Ján 14:17, 15:18; 1. Jánov 3:13 a iné). Ľudský hriech zasahuje aj celé stvorenstvo (prírodu) a robí z neho nástroj zlej moci (Rímskym 8:20-21). Byť vo svete znamená byť v neustálom pokušení na hriech a pod mocou zla, ktorá bráni človeku naplniť jeho pravé poslanie (zjaviť Božiu slávu), ku ktorému bol určený – a v konečnom dôsledku je pod vládou smrti, lebo: „odplatou za hriech je smrť...“ (Rímsky 6:23).

Svet ako javisko časných Božích súdov

V Starom zákone je Boh predstavovaný ako sudca celej zeme (1. Mojžišova 18:25) alebo ako Boh zastávajúci právo (napr. 5. Mojžišova 1:17, 32:4). V Božom súde nejde len o nestranné posúdenie dobrého a zlého, ale viac o rázne zakročenie proti zlu. Základom Božieho súdu je

odpoveď, reakcia človeka na zjavenú Božiu vôľu.

V Písme sa hovorí o dvoch druhoch súdov. Sú to časné súdy, ktoré Boh uskutočňuje v časnosti, teda počas pobytu človeka tu na svete (na povrchu zeme), a večné súdy, ktoré sa odohrajú na konci časov mimo zemský povrch, mimo svet ako obydlie ľudí.

Ako príklad časných súdov môžeme uviesť Sodomu a Gomoru. Časný súd sa nad nimi uskutočnil fyzickou likvidáciou týchto miest a ich obyvateľov tu na svete (na zemi), kde bolo ich obydlie (1. Mojžišova 19:24-25), a večný súd obyvateľov Sodomy a Gomory ešte len čaká (Matúš 11:24; Marek 6:11).

Svet ako javisko dejín spásy

Vo veršoch, v ktorých sa hovorí, že Kristus vstúpil do sveta, prišiel na svet, že bol na svete, alebo sa pripomínajú udalosti majúce vzťah ku spásu, nadobúda slovo svet zvláštny význam. Toto slovo v nich už neoznačuje iba obydlie ľudí a javisko zemských dejín, ale javisko vykupujúceho Božieho konania.

Svet je dejisko dejín spásy a miestom Kristovho zjavenia. V tomto prípade slovo svet nadobúda celkom iný význam a chápanie sveta závisí od toho, či sa vie o Spasiteľovi sveta (Ján 4:42; 1. Jánov 4:14)

Na tomto javisku sveta sa odohráva boj o spásu duší. Duch sveta a Boží Duch sú protivníci stojaci proti sebe na tomto javisku (1. Korinským 2:12-13). Múdrost' sveta je bláznovstvom u Boha (1. Korinským 1:20, 3:19) a Božia múdrost' nie je múdrymi tohto sveta pochopená (1. Korinským 1:6,7). Kým zármutok podľa Boha pôsobí pokánie na život, zármutok sveta pôsobí smrť (2. Korinským 7:10). Kritériá hodnotenia ľudí sú u Boha iné než tie vo svete, ktoré sú ustanovené a chápané svetom (1. Korinským 1:26-27). Svet je súhrn nevykúpeného stvorenstva a je Božím nepriateľom. V tomto svete však žije aj Boží vykúpený ľud, svätí Boží, ktorí už nie sú z tohto sveta (lebo ich občianstvo je v nebesiach), ale ešte sú na tomto svete až do druhého príchodu Krista (Ján 15:19, 17:6-16).

Tento hlboký protiklad medzi Bohom (a jeho ľudom) a svetom (padlým ľudstvom) je spôsobený hriechom, ktorý skrze prvého človeka prišiel na svet a priniesol so sebou smrť (Rímskym 5:12). Je spôsobený tým, že sa všetci ľudia (celý svet) stali nielen vinnými pred Bohom, ale aj porušenými hriechom (Rímskym 3:19). Tento rozpor (nesúlads, protirečenie) medzi Bohom a svetom (ľudstvom) sa stal očividným v tom, že kniežatá tohto veku ukrižovali Pána slávy (1. Korinským 2:8). Ako sa však na Kristovi stal zrejším nesúlads medzi Bohom a svetom (ľudstvom), tak sa na ňom stáva zrejším aj zmierenie Boha so svetom (2. Korinským 5:19;

Rímskym 11:15), pozri nižšie odsek „Spasiteľ sveta“. V týchto dvoch veršoch slovo svet označuje hriešnikov, padlé ľudstvo. Avšak nielen hriešnici potrebujú zmierenie a spásu, ako o tom píšeme nižšie.

Svet je javiskom, na ktorom sa odohráva vykúpenie. Dejiny spásy sú skutočnými ľudskými dejinami. Kristus, ktorý je prvorodený pred všetkým stvorenstvom a o ktorom platí, že je pred všetkým a všetko v ňom spolu má svoje bytie (Kolosenským 1:15, 17), je historický človek Ježiš z Nazareta. Jeho smrť na kríži a vzkriesenie sú historické udalosti, ktoré sa odohrali na zemi (na svete), a sú začiatkom vykúpenia, ktoré bude ukončené, keď ten ukrižovaný a vzkriesený odovzdá kráľovstvo Bohu a Otcu, keď zruší každé kniežatstvo a každú vrchnosť a mocnosť (1. Korinským 15:24).

Tým, že svet sa stane vykúpeným, prestane už byť „svetom“, ako ho poznáme dnes a ako o ňom píšeme vyššie v texte. Po druhom príchode Krista na celej tejto zemi, na celom svete zavládne tisícročné kráľovstvo Krista, v ktorom bude vládnuť Pán a Kráľ Ježiš Kristus spolu so všetkými svojimi svätými (Zjavenie 20:4 a 6). Po skončení tohto tisícročného Kristovho kráľovstva táto naša stará zem zanikne (a aj nebo) a miesto sa jej viac nenájde (Zjavenie 20:11). Po tom príde Božie kráľovstvo, ktoré definitívne nastúpi s prichádzajúcim novým nebom, novou zemou a novým Jeruzalemom.

Spasiteľ sveta

Boží Syn z večnosti, ktorý prišiel na svet ako Syn človek, Pán Ježiš Kristus, je Spasiteľom sveta (1. Jánov 4:14, pozri aj Ján 4:42, 12:47): „A my sme videli a svedčíme, že Otec poslal Syna za Spasiteľa sveta.“ Kristus je prostredníkom spasenia sveta (Ján 3:17): „Lebo neposlal Boh na svet svojho Syna, aby súdil svet, ale aby bol svet spasený skrze neho.“ Čo to znamená, že Kristus je Spasiteľom sveta? Čo to znamená, že svet má byť spasený skrze Krista?

V prvom rade to znamená, že Kristus je Spasiteľom hriešnikov (1. Timotejovi 1:15). Znamená to, že On je Spasiteľom všetkých ľudí na zemi z každého národa, z každého jazyka či pokolenia, po celej tvári zeme, pretože v nikom inom spasenia niet. Neznamená to však, že jeho príchodom na svet sú automaticky všetci ľudia spasení. Len tí budú spasení, ktorí uverili či uveria v neho ako Spasiteľa, uveria v jeho vykupiteľské dielo v pokání osobnou živou trvácnou (spasiteľnou) vierou. Spasením hriešnikov však nie je vyčerpaný celý obsah skutočnosti, že Kristus je Spasiteľom sveta.

Celý svet, ako stvorená sféra Božieho diela, ktorý sa ocitol v porušení pre pád človeka do hriechu, bude v Kristovi spasený, vykúpený z porušenia a obnovený, čiže nanovo-stvorený ako nové nebo a nová zem.²⁾

Postoj znovuzrodených (spasených) ku svetu

Porozumieť rozličným stránkam či tváram sveta je základom toho, aký postoj ku svetu majú zaujať tí, ktorí patria Kristovi.

Svet ako pozemské javisko ľudského života, svet ako Božie dielo má človek z Božej ruky vďačne prijímať. Nemá sa pokúšať z neho uniknúť alebo vyhnúť sa úlohám, ktoré z toho vyplývajú (napr. 1. Korinským 5:9-10; tiež Ján 17:15). Nesmie sa chcieť svojvoľne vymknúť z ľudskej spoločnosti, v ktorej sa nachádza (Rímskym 13:1-7). Má pracovať (2. Tesalonickým 3:10-13), dobre činiť všetkým (Galatským 6:10) a chodiť v múdrosti pred tými, ktorí sú „vonku“ (Kolosenským 4:5; 1. Timotejovi 4:5; 1. Korinským 10:32).

Božie dieťa sa smie vo svete tiež radovať a smútiť a konať všetky práce potrebné k životu, ale má to robiť s odstupom a vedomím, že tento svet je pominuteľný (1. Korinským 7:30-33). Keď slovo svet označuje miesto, realitu poznamenanú hriechom a slúžiacu jeho zvodu, platí pre neho príkaz, že nemá tento svet milovať (1. Jánov 2:15; 2. Timotejovi 4:10), že sa má zachovávať nepoškvrnený od sveta (1. Timotejovi 6:14; Jakub 1:25-27; 2. Petrov 3:14). Veď mu bol svet v Kristu ukrižovaný a on svetu (Galatským 6:14) a tým je pre svet mŕtvy, nežije už svetu

(Kolosenským 2:20). Je nasledovníkom Krista, ktorého kráľovstvo nie je z tohto sveta (Ján 18:36) a ktorý sám nie je zdola (z tohto sveta), ale prichádza zhora od svojho Otca (Ján 8:23, 38). Preto aj o tých, ktorí patria Kristovi, je možné povedať, že nie sú z tohto sveta (Filipským 3:20), aj keď svoj pozemský život žijú na svete a uprostred sveta (Ján 17:14-16).

Ježiš sa vo svojej poslednej modlitbe neprihováral za svet, ale za tých, ktorých mu dal Otec zo sveta (Ján 17:9). Ježiš prosil, aby ich Otec uchránil pred zlým vplyvom sveta, na ktorom žijú (17:15), lebo vedel, že po jeho odchode budú musieť znášať nenávisť zo strany sveta, t. j. zo strany neveriacich v evanjelium, zo strany nespasených ľudí.

Tí, ktorí patria Kristovi, už nepatria svetu, hoci si ich Kristus vyvolil zo sveta (Ján 15:19). Aj keď mu ich Otec dal zo sveta (17:6), už nie sú zo sveta (15:19, 17:14,16). Aj keď fyzicky ešte sú na svete, platí o nich, že sú Božími deťmi znova splodenými a narodenými z Boha (Ján 1:12-13, 3:6-7). V nich je a zostáva Duch pravdy, ktorého svet nemôže prijať, pretože ho nevidí ani nepozná (14:17). Na nich sa má svet naučiť poznávať a veriť, že Otec poslal Syna a že Syn svojich miluje (17:21,23).

Proti nim sa obráti nenávisť sveta, ako bola obrátená proti Kristovi (15:18, 17:14; 1. Jánov 3:13). Avšak napriek všetkému súženiu, ktoré majú ako takí, čo sú ešte na svete (Ján 16:33, 17:11), a ktorých Kristus poslal do sveta (17:18), aj oni premohli svet, lebo všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet (1. Jánov 5:5-4).

Nebyť zo sveta znamená nežiť zo svojej vlastnej ľudskej (svetskej) múdrosti a sily, ale z milosti

a moci Božej. Žiť v pokoji, pokiaľ to závisí od nás, so všetkými ľuďmi (Rímskym 12:18). Dúfať v Boha (Jeremiáš 17:7-8) a spoliehať sa na moc Božej lásky (1. Jánov 4:9). Kristovi nasledovníci nesmú utiecť z tohto sveta aj pre poslanie, ktorým sú poverení. Majú ísť do tohto celého sveta a hlásať evanjelium milosti Ježiša Krista.

Svet neprestal byť Božím svetom, Božím vlastníctvom, aj keď ho nateraz má v moci ešte satan. Príde čas, keď aj samo stvorenie bude oslobodené od služby porušenia v slobodu slávy detí Božích (Rímskym 8:21). Zjavenie 11:15 predpovedá deň, keď „kráľovstvá sveta sa stali kráľovstvami nášho Pána a jeho Krista, a bude kraľovať na veky vekov“.

Zhrnutie

Pojem svet, hlavne v novozákonnom zjavení, sa vyznačuje mnohorakosťou. Nemôžeme však pritom prehliadnuť, že rôzne významy, ktoré pojem svet nadobúda, tvoria vnútornú súvislú líniu, ktorú tvorí stvorenie, pád, zmierenie a vykúpenie a nové stvorenie, ktorá je akoby osou celej biblickej zvesti sústredenej v Ježišovi Kristovi. Svet bol stvorený Bohom, ale padol do hriechu a padol pod Boží hnev. Je však zároveň predmetom jeho zvrchovanej lásky a je určené, že jeho existencia bude ukončená. Jeho koniec bude zároveň definitívnym vykúpením Božieho ľudu, ktorý na ňom žil.

Na svete bol, a svet povstal skrze neho, a svet ho nepoznal!

Ján 1:10

Najprv ďakujem svojmu Bohu skrze Ježiša Krista za vás za všetkých,

že vaša viera sa rozhlasuje po celom svete.

Rímskym 1:8

Poznámky

1) V 1. Korinským 10:11 sú „konce vekov“ (Roháček) preložené ako „konce sveta“ (KJV – preklad kráľa Jakuba). V 1. Timotejovi 6:17 je „bohatí v terajšom veku“ (Roháček) preložené ako „bohatí v tomto svete“ (KJV) a v Židom 11:3 je „veky ustrojené slovom Božím“ (Roháček) preložené ako „svety sformované slovom Božím“ (KJV). Je pozoruhodné, že vo verši Židom 11:3 sú veki/svety v množnom čísle. Tak ako nebo a zem (svet) boli stvorené slovom Božím, aj nové nebo a nová Zem („nový svet“) budú Bohom stvorené. Iný bol stvorený svet pred pádom a iný je už tento svet po páde, lebo ho zmenila Božia kľatba a vstup smrti a porušenia do neho. Iný bol svet pred potopou a iný svet je po potope. Iný, večný a oslávený bude nový svet (nové nebo a nová zem), keď tento starý svet zahynie (zanikne).

2) Verš Kolosenským 1:20 znie: „... a aby skrze neho zmieril všetko cieľom neho urobiac pokoj skrze krv jeho kríža, skrze neho, buď to, čo je na zemi, buď to, čo je v nebesiach.“ Tento verš vysvetľuje, že skrze Krista a jeho preliatu krv „je všetko zmierené“. Čo všetko je zahrnuté v slove „všetko“ je tiež vysvetlené: je to všetko to, čo existuje na zemi a čo existuje v nebesiach. Zamerajme sa najprv na nebesia.

Vieme, že obyvateľmi nebies sú anjeli. Pri vzbure (páde) satana padla aj tretina anjelov. Tým bolo definitívne rozhodnuté o ich konečnom údele. Spása (a zmierenie) padlých anjelov nie je možná. Tí anjeli, ktorí sa vzbúrili, nakoniec skončia v ohnivom jazere. Tí anjeli, ktorí sa nevzbúrili, spásu (ani zmierenie) nepotrebujú. Obyvateľov nebies teda nemožno zmieriť. Potom o čom hovorí tento verš, keď hovorí o zmierení toho, čo je v nebesiach? Usudzujeme, že hovorí o zmierení (vykúpení) nebies ako stvorenej sféry, ktorá je súčasťou sveta. Poukazuje na to aj fakt, že pri druhom príchode Krista Boh zvinie nebesia ako plášť, terajšie nebesá zahynú a Boh stvorí nové nebesá ako súčasť večného Božieho kráľovstva (súčasť nového neba a novej zeme).

Nemyslíme si, že by „nebesia“ v tomto verši znamenali atmosféru, v ktorej lieta nebeské vtáctvo. Naopak, tento verš znie veľmi univerzálne a poukazuje na to, že všetky súčasti stvoreného sveta (neba a zeme), ktoré sú od pádu porušené, potrebujú vykúpenie z porušenia (potrebujú zmierenie) a toto zmierenie dosahujú v Kristovi a v jeho obeti, v jeho preliatej krvi.

Kristova preliata krv je prostriedkom zmierenia nielen pre ľudí (ako obyvateľov zeme), ale aj pre zvieraciú a rastlinnú ríšu, pre samotnú zem a aj pre sféru nebies, čiže pre celé stvorené a porušené nebo a zem, pre celý stvorený a porušený svet. Len vďaka Kristovej obeti môže prísť nové nebo a nová zem. Tento verš je síce univerzalistický, ale neznamená, že všetci ľudia, v zmysle všetci jednotlivci, všetky ľudské bytosti, sú Kristovou obeťou zmierené. Z iných pasáží Písma vieme, že zmierený a spasený je len ten človek, ktorý osobnou živou (spasiteľnou) vierou prijal Krista. Tento verš je univerzalistický v tom, že hovorí o zmierení všetkých súčastí stvoreného, ale už padlého sveta, od zeme samotnej cez rastlinnú a živočíšnu ríšu, cez ľudstvo ako také až po sféru nebies, ktorej obyvateľmi sú anjeli.

Pre úplnosť treba dodať, že Písmo nikde nehovorí o spasení zvierat spôsobom, že by bolo podmienené ich osobnou vierou, a predsa hovorí o ich spasení (vykúpení, zmierení) ako súčasť stvoreného sveta (Rímskym 8:20-22): „Lebo stvorenstvo je podriadené márnosti (rozumej porušeniu), a nepodriadilo sa dobrovoľne, ale pre toho, ktorý ho podriadil, v nádeji, že aj samo stvorenstvo bude oslobodené od služby porušenia v slobodu slávy detí Božích. Lebo vieme, že celé stvorenstvo spolu vzdychá a spolu bolestí ako v pôrode až doteraz.“

Zdroje

A) Douglas, J. D. a kol. Nový biblický slovník, Návrat domů, Praha 2017, heslo: svet,

ISBN 978-7255-393-8

B) Adolf Novotný, Biblický slovník, Kalich – Česká biblická společnost, Praha 1992, heslo: svet

ISBN 80-7017-528-1, ISBN 80-9000881-1-2

C) Teologický slovník k Novej zmluve, V. zväzok, vybral a preložil Ján Grešo, vydal Tranoscius

Liptovský Mikuláš v Cirkevnom nakladateľstve Bratislava 1986, heslo: svet

D) Bruce Milne, Skúmanie pravdy, Návrat 1992, Praha, ISBN 80-85495-10-4

E) Drahoslav Vajda, Materialistický a biblický svetonázor, vyd. SOLAS, Žilina 2022,

a) 1. diel *Materialistický svetonázor*, ISBN 978-80-971486-4-5

b) 2. diel *Biblický svetonázor*, ISBN 978-80-971486-5-2